

УДК 911.52

**ЛАНДШАФТНІ МІСЦЕВОСТІ ВОЛИНСЬКОЇ ВИСОЧИНИ
БАСЕЙНУ ЗАХІДНОГО БУГУ В МЕЖАХ УКРАЇНИ****Ю. Карпець***Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна*

На підставі аналізу літературних, фондових та польових матеріалів виділено і схарактеризовано місцевості Волинської височини в межах басейну р. Західний Буг. Уперше виділено й описано місцевість безлесових міжрічкових знижень.

Ключові слова: місцевість, ландшафт, Волинська височина.

Ландшафтні місцевості – це геокомплекси, які складаються з генетично пов'язаних, менших за рангом урочищ та фацій. Вони займають найвище положення в ієрархічній системі серед геокомплексів, які створені екзогенними процесами, і є морфоскульптурними. Саме місцевості формують “тип” не тільки кожного ландшафту, а й всієї фізико-географічної області Волинської височини. Вивчення геокомплексів рангу “місцевість” дає змогу визначити вплив екзогенних чинників на Волинську височину в просторовому аспекті.

Волинська височина досліджена в працях І.П. Тутковського [12], І.Л. Соколовського [11], А.Б. Богуцького [2–4], М. Пшевлотького та В.Г. Гаськевича [8], С.І. Кукурудзи [6], П.В.Климовича [5]. Геологічні знімання вела Львівська геологічна експедиція (Герасимов, Никулина, 1956–1958, Берюлев и др., 1960–1961), розвідку на кам'яне вугілля, будівельні матеріали, воду – Львівсько-Волинська геологорозвідувальна експедиція та інші організації, знімання ґрунтового покриву Укрземпроект. Геокомплекси Волинської височини описували на рівні місцевостей і природних районів (ландшафтів) П.В. Климович [5], К.І. Геренчук [9, 10], С.І. Кукурудза [6].

За фізико-географічним районуванням О.М. Маринича та ін. [7] досліджувана територія належить до області Волинського Опілля, Широколистяної лісової зони, країни Східноєвропейської рівнини. За геоморфологічним районуванням територія досліджень розташована у межах Руської (Східноєвропейської) рівнини, у геоморфологічній області Волино-Подільської височини, у геоморфологічному районі Сокальсько-Торчинського пасма [13].

На Волинській височині у межах басейну р. Західний Буг виділено п'ять природних ландшафтів: Іваничівський, Сокальський (Забузький), Тартаківський (Хотячівський), Горохівський та Луцький [5, 9]. Ми пропонуємо Іваничівський ландшафт, виділений П.В. Климовичем і К.І. Геренчуком поділити на Нововолинський, Литовезький, Павлівський ландшафти (рис. 1).

Специфіка кожного з названих вище природних ландшафтів Волинської височини визначена особливим, притаманним тільки йому поєднанням геокомплексів нижчого рангу. Наголосимо, що вигляд ландшафту формується внаслідок певного просторового поєднання, передусім, генетично взаємопов'язаних місцевостей, а не урочищ та фацій.

Аналіз результатів польових досліджень, фондових матеріалів та літературних джерел дає змогу виділити на Волинській височині в межах басейну р. Західний Буг шість місцевостей (див. рис. 1).

Місцевості міжрічкових вододільних горбисто-балкових підвищень займають найвищі абсолютні висоти (230–280 м і більше). Вони мають найбільшу площу на Волинській височині. Саме цим Волинська височина відрізняється від Волинського та Малого Полісся. Названі місцевості становлять певний інтерес, оскільки вони найбільше освоєні людиною і зазнають сильного антропогенного впливу, особливо сільськогосподарського і промислового.

Місцевості складені переважно лесоподібними суглинками з викопними ґрунтами. Також під лесовим покривом є сліди окського зледеніння. На денну поверхню виходять елювіальні мергелі та крейда, поширені делювіальні суглинки. В розрізі № 1г (с. Горичів) під намитими лесоподібними карбонатними палевими суглинками (60 см) відкрилась некарбонатна товща бурих супісків, що чергуються з жовто-білими пісками (потужність товщі понад 2 м), під якими лежить карбонатна товща сірих суглинків і жовтувато-білих пісків, що залягають почергово, з поодиноким включенням гальки кристалічних порід та гравію і гальки карбонатних порід (див. таблицю).

У верхній частині горба пробурено св. № 2 г на глибину 3,5 м. Під 1,75 м шаром ґрунту відкрито товщу лесоподібних суглинків, проте пісків не виявлено. Походження пісків у розрізі № 1 г таке: товща бурих супісків, що чергуються з жовто-білими пісками (потужністю понад 2 м) водно-льодовикова; товща сірих суглинків і жовтувато-білих пісків, що залягають почергово, з поодиноким включенням гальки і гравію карбонатних порід – алювіальна.

Така літологія четвертинних відкладів вплинула на формування сучасної морфологічної структури місцевості. Оскільки четвертинні відклади мають високу ерозійну піддатливість, то тут сформувалась густа мережа урочищ балок, схилів, вершинних поверхонь. Густота тальвежної мережі в деяких ділянках околиць с. Горичів сягає 6 км/км^2 .

Місцевості ускладнені такими урочищами: 1) субгоризонтальних вершинних поверхонь, на яких сформувалися автоморфні світло-сірі, сірі, сірі опідзолені та темно-сірі лісові, чорноземні опідзолені та чорноземні неглибокі ґрунти на лесових суглинках (автоморфні едафічні умови посприяли формуванню залишків вторинних дубово-грабових лісів та злаково-різнотравних вторинних лук); 2) схилів крутістю 2–10° і більше, складених сірими та світло-сірими легкосуглинистими слабкозмитими ґрунтами на лесовидних суглинках, зайняті ріллею і злаково-різнотравними луками. Завдяки сильно зміненому рослинному покриву активно відбувається площинний змив ґрунтів, лінійна водна ерозія, делювіальні процеси, розораність призводить до зниження родючості ґрунтів; 3) балок, складених пролювіально-делювіальними суглинками та супісками, звітрілими мергелями (у нижній частині днищ), на яких сформувалися намиті дерново-карбонатні, розмиті, світло-сірі, сірі, темно-сірі та чорноземні неглибокі ґрунти, зайняті вторинними луками, чагарниками та ріллею. Профілі урочищ балок здебільшого V-подібні, проте часто вони настільки згладжені, що стають U-подібними. В гирлах балок і ярів формуються пролювіальні конуси винесення і намиті ґрунти. Під дією антропогенного чинника на цій місцевості сформувалися антропогенні геок комплекси териконів (Нововолинські кам'яновугільні шахти № 1–6), дорожніх насипів, дорожніх врізів, кар'єрів, житлових масивів, насипи.

Розріз кар'єру у західній околиці с. Горичів. Точка спостережень № 1 г 218 м н.р.м

Потужність прошарків відкладів, см	Характеристика прошарків відкладів
0–60	Намитий, палевий, карбонатний лесоподібний середній суглинок
60–115	Бурий, некарбонатний супісок зі значною кількістю глинистої фракції
115–150	Жовтувато-білий пісок з великою кількістю пилюватих частинок, не карбонатний
150–215	Бурий, не карбонатний, супісок з великою кількістю піщанистих прошарків
215–235	Жовтувато-білий пісок із великою кількістю пилюватих частинок, не карбонатний
220–250	Сірий карбонатний суглинок
250–290	Жовтувато-білий, кварцовий, карбонатний пісок, у нижній частині сірувато-бурий з невеликими прошарками карбонатних суглинків
290–330	Сірий карбонатний суглинок, з іржаво-бурими прошарками
330–370	Жовтувато-білий, кварцовий, карбонатний пісок, у нижній частині сірувато-бурий з іржаво-бурими прошарками і плямами, зрідка трапляється гравій і галька кристалічних порід і крейди
370–430	Сірий карбонатний суглинок, з іржаво-бурими прошарками, прошарками жовто-білого піску, гравію, гальки карбонатних порід
430–480	Дрібнозернистий пісок з ржаво-бурими прошарками, велика кількість карбонатного гравію і гальки
480–490	Сірий карбонатний суглинок
490–530	Жовтувато-сірі карбонатні піски з великою кількістю гравію і гальки карбонатної лінзоподібного залягання
530–510	Сірий карбонатний суглинок
510–620	Жовтувато-сірі карбонатні піски з великою кількістю гравію і гальки карбонатної
620–680	Сірий карбонатний суглинок
680–740	Жовтувато-сірі карбонатні піски
740–770↓	Сірий карбонатний суглинок

Місцевості заплав постійних водотоків – найменше змінені людиною природні геосистеми. Вони представлені заплавами різних рік, зокрема, Західного Бугу, Луги, Студянки. Ці місцевості сформовані в умовах надмірного зволоження. Найліпше розвинута заплава р. Західний Буг, ширина якої сягає 250–2 000 м у різних ділянках. Ширина заплави на відтинку м. Червоноград – с. Вільхове становить 250–600 м. Починаючи від залізничного моста, що знаходиться на відстані 700 м на північний схід від с. Скоморохи, річка повертає на захід до с. Заставне і далі тече в субширотному напрямі, утворює спочатку долину прориву завдовжки понад 6 км та завширшки 150–250 м. Долина прориву різко переходить у розширену (до 1,5–2,0 км) заплаву, яка продовжується аж до державного кордону України та Польщі (с. Пісочне). Біля с. Кречів заплава річки повертає на північний захід. Вона найбільше диференційована за формами рельєфу. Особливо це виявляється на субширотному відрізьку в розширеній ділянці заплави від с. Заставне до с. Пісочне. Інтенсивні алювіальні процеси, меандрування русла річки, затоплення під час повеней та паводків сприяли формуванню генетично поєднаних урочищ: 1) притерасних і старичних знижень, які часто заповнені шквальними геокон-

плексами озер (оз. Целебень, Кругле на північ від с. Старгород, оз. Бужисько (с. Шихтари)) та болотами з торфовими і торфово-болотними ґрунтами гігро- та гідрофітною айрово-осоково-очеретяною рослинністю; 2) центральної частини заплави з лучно-болотними ґрунтами (у гумусовому горизонті ґрунтів є прошарки рудувато-жовтих алювіальних пісків та супісків, що свідчить про високу активність алювіальних процесів) та гігрофітними різнотравними луками; 3) прируслової частини заплави представленої прирусловими валами з лучними, дерновими ґрунтами та мезогігрофітною та гідрофітною різнотравно-хвощевою рослинністю; 4) геокомплексами руслової частини заплави, звивистої, представленої вертикальними берегами, позбавленими ґрунтового покриву з заростями верби і подекуди вільхи в нижній частині, перекатами та рікою.

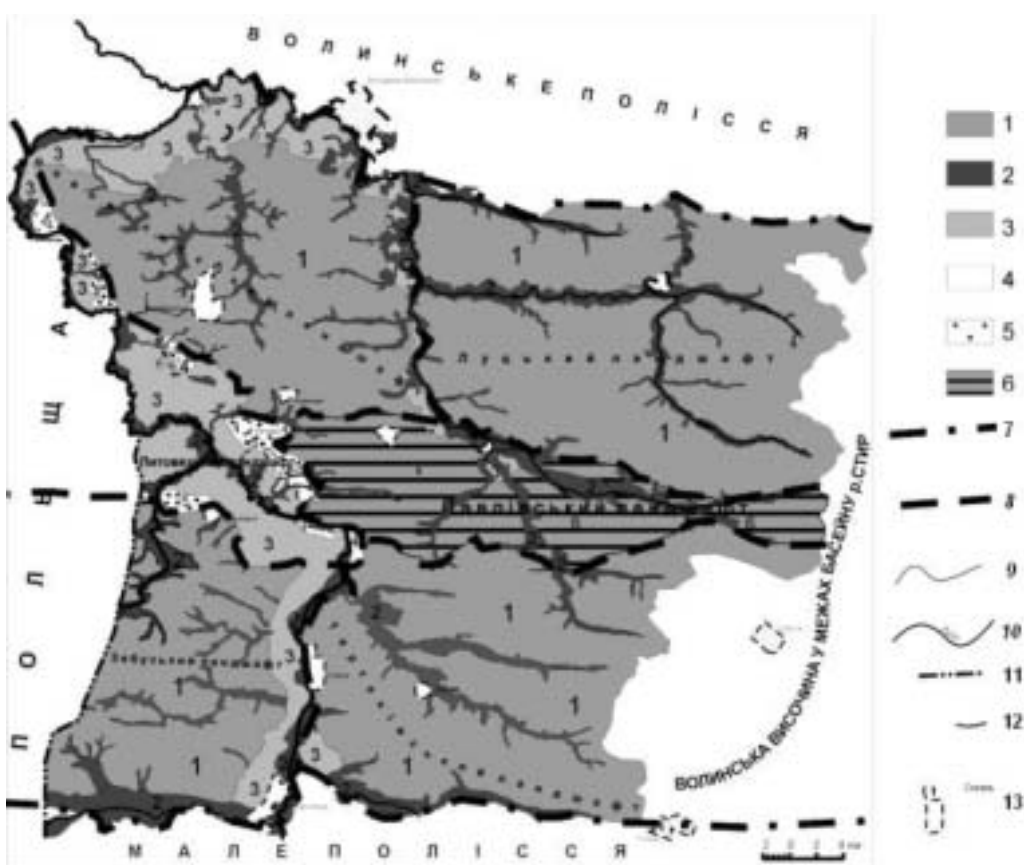

Рис.1. Ландшафтна карта Волинської височини в межах басейну р. Західний Буг.

Місцевості: 1 – лесових міжрічкових вододільних горбисто-балкових підвищень, складеної лесоподібними, делювіальними, пролювіальними суглинками та елювієм мергелів із сірими, ясно-сірими, темно-сірими лісовими, чорноземними опідзоленими та неглибокими, намитими, дерново-карбонатними та лучними ґрунтами, де зростають дубово-грабові ліси; 2 – річкових заплав, складеної сучасними алювіальними пісками, супісками та суглинками з лучними, алювіальними дерновими, дерново-глейовими, дерново-карбонатними, торфовими, торфово-болотними ґрунтами, на яких зростають осоково-хвощево-бобово-різнотравні,

Заплава долини прориву складається з урочищ приуслугового валу завширшки 50–100 м з лучними та дерновими ґрунтами на алювіальних супісках з мезогігрофітними луками і заболоченого зниження біля корінного уступу з торфово-болотними, торфовими та лучно-болотними ґрунтами на алювіальних суглинках та супісках з гігро- та гідрофітними ірисово-аїрово-осоково-очеретяними луками.

Заплава на інших відрізках подібна, проте більше заболочена і має багато урочищ старичних знижень з лучно-болотними та торфово-болотними ґрунтами й осоково-рогозово-очеретяною рослинністю.

Абсолютні висоти заплави р. Західний Буг сягають 175–185 м.

Місцевість заплави р. Луги (притоки р. Західний Буг), незважаючи на інтенсивне осушення, майже повністю заболочена. Ширина заплави становить 250–1 500 м і більше. На першій надзаплавній терасі р. Західний Буг долина р. Луги, врізаючись, стає вузькою і разом з руслом сильно меандрує. Місцевість складається з таких урочищ: 1) заболоченої частини заплави, складеної гідроморфними торфовими, торфово-болотними ґрунтами на піщаному та супіщаному алювії з осоково-очеретяно-рогозовими фітоценозами; займає понад 70% площі заплави; 2) притерасної частини заплави, складеної лучно-болотними та лучними ґрунтами на піщаному та супіщаному алювії з різнотравно-осоковими луками; 3) заболочених старичних знижень, переважно заповнених водою; 4) озер; 5) меліоративних каналів і ставків; 6) руслової частини заплави (рівень води в річці навіть у найпосушливіший період року є на рівні з берегами); 7) горбів-останців, складених лесоподібними суглинками та сірими і темно-сірими лісовими ґрунтами з вторинними різнотравно-злаковими луками. На субширотному відрізку долини, між м. Володимиром-Волинським і с. Устилугом, заплава представлена урочищами, що складені торфово-болотними та лучно-болотними ґрунтами на піщано-супіщаному алювії, на яких зростають різнотравно-осокові фітоценози. Вони зазнали більших змін у процесі осушення, ніж інші урочища місцевості. Це також пов'язано з меншою кількістю надходження вологи від приток, ніж у верхній та середній течії річки. У долині р. Луги трапляються горби-останці, складені лесоподібними суглинками. Природне русло ріки сильно меандрує, вода чиста, оскільки живлення річки забезпечують води сенонського горизонту і ґрунтові води, водночас нема великих про-

різнотравно-осокові, осоково-аїрові, рогозово-очеретяні, вербові, вільхові та березові фітоценози; 3 – першої надзаплавної тераси річок Західний Буг та Луги, складеної алювіальними пісками, супісками та суглинками й еоловими пісками з дерново-слабко-, дерново-середньопідзолистими ґрунтами, на яких зростають сосново-дубовими та березово-дубово-соснові ліси; 4 – другої надзаплавної тераси р. Західний Буг, складеної алювіальними пісками та супісками з елювієм мергелів, дерново-карбонатними, дерново-слабкопідзолистими ґрунтами, на яких зростають сосново-дубово-бузинові ліси; 5 – третьої надзаплавної тераси р. Західний Буг, складеної алювіальними супісками та делювіальними суглинками із дерново-слабкопідзолистими, дерново-карбонатними та намитими ґрунтами, на яких зростають березово-грабово-дубові ліси з домішкою сосни; 6 – безлесових міжрічкових підвищень, складених еоловими пісками та супісками, водно-льодовиковими пісками з включенням гальки та гравію кристалічних порід, делювіальними суглинками та елювієм мергелів з дерново-слабо-, дерново-середньо-, дерново-сильнопідзолистими, підзолисто-дерновими, дерновими, дерново-карбонатними, дерново-глейовими карбонатними, намитими ґрунтами, де зростають сосново-дубові, грабові та грабово-дубові ліси. Межі: 7 – фізико-географічних областей; 8 – ландшафтів; 9 – місцевостей; 10 – ріки; 11 – державний кордон; 12 – межа басейнів рік Західний Буг та Стир; 13 – населені пункти.

мислових забруднювачів. Наявна також велика кількість прямих осушувальних каналів.

Місцевість заплав менших водотоків представлена по всій території басейну. Це заплави рік Студянки, Варенжанки, Свинорийки, Свинарки, Стрипи, Вовочка та інших водотоків (приток рік Західний Буг та Луги). Заплави рік, які впадають у р. Західний Буг, врізаючись в алювіальні відклади долини Західного Бугу, утворюють свої вузькі долини. Ці заплави менш диференційовані за елементами рельєфу. Вони зазнають меліоративного осушення. Висихають джерела та болота, часто навіть малі водотоки. Заплави більших рік (Студянки, Варенжанки, Свинорийки, Свинарки, Стрипи, Вовочка) завширшки 250–500 м мають більший запас ґрунтової вологи, тому більш диференційовані за ґрунтовими відмінами, де сформувались торфові, торфово-болотні, лучно-болотні, намиті (біля підніжжя схилів долини), зайняті різнотравно-осоковими та осоково-рогозово-очеретяними фітоценозами. Заплави менших водотоків мають ширину 100–250 м, у них водотоки часто можуть бути осушені (села Горичів, Руснів, Соснина, Мишів та ін.), диференційовані за ґрунтовими відмінами (лучні, лучно-карбонатні, лучно-болотні карбонатні, намиті ґрунти). Вони зайняті переважно осоково-різнотравними луками та заростями верби.

Заплавні алювіальні місцевості отримують живлення всіх без винятку місцевостей височини переважно ґрунтовими водами. Під час повені рівень ґрунтових вод виходить на поверхню, майже сягаючи рівня першої надзаплавної тераси. Рівень ґрунтових і сенонських вод піднімається на терасах і навіть на місцевості з лесовим покривом, підтягуючи їх капілярами гірських порід та ґрунтів. Відповідно, з водою мігрують і всі розчинені у воді речовини з усіх місцевостей. Тому якість питної води пропорційно залежить від антропогенного навантаження на геоконплекси. Чим більше антропогенне навантаження на заплавні геоконплекси, тим гірша якість питної води.

Зазначимо, що заплавні алювіальні місцевості – найменш змінені і стійкі геоконплекси, оскільки мало придатні для землеробського господарського освоєння. Тут є багато видів рослин та тварин (проживають чи просто живляться чайки, чаплі, лебеді, журавлі сірі, які разом з іншими, переважно болотними, живими організмами й абіотичними компонентами утворюють цінні, найбільше збережені на Волинській височині природні геосистеми і можуть бути біоцентрами для збереження і відновлення природних геосистем Волинської височини). Саме у заплавах і руслах рік відбувається розвантажування і живлення ґрунтових і сенонських вод, які використовують для споживання населенням. Отже, місцевості заплав постійних водотоків найбільше потребують охорони. Тут доцільно створювати природоохоронні території посиленого охоронного режиму.

Місцевість першої надзаплавної тераси р. Західний Буг складена алювіальними пісками і супісками з дерново-середньо- та слабкопідзолистими ґрунтами, зайнята дубово-сосновими, сосново-дубовими лісами з ожиною та злаковим різнотрав'ям. Перевищення над заплавою – 2–5 м. Вона ускладнена такими урочищами: 1) плоских поверхонь першої надзаплавної тераси, які складені алювіальними пісками і супісками з великою кількістю іржаво-бурих прошарків, що простежуються в розрізах урвищ берегів річки (с. Кречів), зайняті дубово-сосновими (с. Кречів) та березово-сосновими лісами; 2) заболочених старичних знижень з лучно-болотними та торфово-болотними ґрунтами, що зайняті різнотравно-злаковою рослинністю; 3) еоловими горбами, які складені дрібнозернистими чистими алювіальними пісками з дерново-середньопідзолистими ґрунтами, зайняті сосново-дубовими лісами; 4) уступом тераси.

Місцевість першої надзапальної тераси р. Луги складені алювіальними піщано-супіщаними відкладами та дерновими, лучними, дерново-слабко- та середньопідзолистими ґрунтами, зайняті ріллею, сінокосами тощо.

Місцевість другої надзапальної тераси р. Західний Буг утворена малопотужним супіщаним алювіальним покривом; у багатьох місцях цієї тераси близько до денної поверхні виходять цокольні верхньокрейдяні звітрілі мергелі; тут сформувалися дерново-карбонатні та дерново-опідзолені ґрунти, зайняті ріллею, сосново-дубовими лісами (урочище Замоцький Ліс, с. Осмиловичі). Перевищення над першою надзапальною терасою – 3–6 м. Місцевість характерна поєднанням урочищ ерозійної тераси, складеної елювієм мергелів з дерново-карбонатними та дерново-слабкопідзолистими ґрунтами, зайнятих дубово-сосновими бузиновими лісами та ріллею.

Місцевість третьої надзапальної тераси р. Західний Буг, абсолютні висоти якої сягають 203–210 м, сформована піщано-супіщаними та суглинистими алювіальними (у зниженнях) відкладами; зайнята дубово-грабовими підмаренниковими лісами, ріллею та вторинними різнотравно-злаковими луками (центральна частина с. Литовеж). Тераса щодо іншої частини річкової долини є підвищенням з відносною висотою 10–30 м. На місцевості виділені такі урочища: 1) плоских вершинних поверхонь, складені алювіальними глинистими пісками з дерново-слабкопідзолистими ґрунтами, вкриті лісами або вторинними луками; 2) схилів крутістю 3–5°, що утворені піщаним елювієм з дерново-слабкопідзолистими ґрунтами й зайняті ріллею та вторинними луками; 3) схилів крутістю 3–5°, що утворені елювієм мергелів з дерново-карбонатними ґрунтами й зайняті ріллею та вторинними луками; 4) замкнутих карстових знижень, сформованих делювіальними суглинками та алювіальними пісками, підстелених елювієм мергелів, де трапляються замкнуті карстові пониження із намити ґрунтами.

Місцевість безлесових міжрічкових підвищень виділена на підставі польових матеріалів, топографічної та ґрунтових карт масштабу 1:25 000 та 1:10 000. Вона ускладнена урочищами субгоризонтальних поверхонь, пологих схилів з дерновими, дерново-слабко-, середньопідзолистими на малопотужних (40–100 см) еолових пісках, дерново-карбонатними на звітрілих мергелях ґрунтами; широких балок з розмитими, намитими ґрунтами, які зайняті сосново-дубовими, грабовими лісами та частково ріллею; еолових горбів, сформованих, жовтувато-білими дрібнозернистими пісками з дерново-підзолистими та дерновими ґрунтами, що зайняті ріллею та вторинними луками. Тут є й урочища замкнутих карстових знижень, закладені у крейдоподібних звітрілих мергелях, переважно перекритих еоловими піщаними та делювіальними відкладами. На них формуються ґрунти, наявні у названих вище урочищах. Поблизу с. Заставне у вододільних і схилових урочищах знайдено валуни (до 15 см), гальки і гравій та щебінь гранітів, кременів, пісковиків, вапняків та кварцитів, що на окремих ділянках укривають до 20 % поверхні ґрунту і простежуються до нижньої межі ілювіального горизонту ґрунтів на глибину 50 см. В урочищі балки, що за 5 км на південь від смт Іваничі, знайдено відслонення, у якому дерново-слабкопідзолистий ґрунт потужністю 50 см з гальками й уламками названої вище літології переходить у кварцові піски з рівномірним вкрапленням рожевих зерен польового шпату. Ці відклади пов'язані з діяльністю Окського льодовика. На схилах поблизу с. Заставне трапляються гранітні валуни розміром 30–60 см (рис. 2). Такі дані свідчать про можливість впливу зледеніння на формування цієї місцевості. Тут найліпше збережені на Волинській височині в межах басейну р. Західний Буг найбільші лісові площі сосново-дубових, грабових фітоценозів. Природні геосистеми місцевості – це біоцентри, які є

осередком життя багатьох лісових тварин (дикого кабана, лося, козулі, зайця, лисиці, птахів). Вони мають високу наукову, естетичну та рекреаційну цінність. Для збереження і відтворення природних геосистем цієї місцевості й Волинської височини необхідно створити національний природний парк.

Рис. 2. Ератичні валуни поблизу с. Заставне.

Отже, на території досліджень виділено шість місцевостей. Уперше виділено місцевість безлесових міжрічкових знижень. Описано природні компоненти і зв'язки між ними, схарактеризовано природні процеси, що відбуваються у кожній місцевості, міжгеосистемні зв'язки. Результати досліджень аргументовано описами точок спостережень.

Ландшафтна структура цієї території вивчена недостатньо. Сьогодні триває дослідження геоконплексів у масштабі 1:25 000 на ключових ділянках та 1:100 000 на західних частинах Волинської височини. Для підвищення достовірності результатів наукових робіт і вивчення геоконплексів необхідно створити мережу стаціонарів. Дослідження ландшафтів Волинської височини дасть змогу спланувати раціональне природо-користування на її теренах.

1. Атлас природных условий и естественных ресурсов Украинской ССР. – М.: Изд-во ГУГК, 1978. – 184 с.
2. *Богуцкий А.Б.* Моренные отложения на территории Волинской возвышенности // Докл. и сообщ. Львов. отд. Геогр. об-ва УССР за 1965 г. – Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1967.
3. *Богуцкий А.Б.* К вопросу о палеогеографии севера Вольно-Подольской возвышенности в эпоху рисского оледенения // Докл. и сообщ. Львов. отд. Геогр. об-ва УССР за 1966 г. – Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1969.
4. *Богуцкий А.Б., Морозова Т.Д.* О строении гороховского ископаемого почвенного комплекса на Волинской возвышенности и его возрастных аналогов в Польше // Вопр. палеогеографии плейстоцена и перегляциальных областей. – М.: Наука, 1981. – С. 128–151.
5. *Климович П.В.* Спроба природного районування Волинської височини // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 1965. – Вип. 3.
6. *Кукурудза С.И.* Теоретические и методические проблемы среднемасштабных ландшафтных исследований (на примере Волинской области). Автореф. дис. ... канд. геогр. наук. – Киев, 1979. – 25 с.

7. Маринич О М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 479 с.
8. Пшеєлоцький М., Гаськевич В. Ґрунти Сокальського пасма і їх агротехногенна трансформація. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка. – 2002. – 180 с.
9. Природа Волинської області / За ред. проф. К.І. Геренчука. – Львів: Вища шк., 1975. – 146 с.
10. Природа Львівської області / За ред. проф. К.І. Геренчука. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1972. – 151 с.
11. Соколовский И.Л. Лессовые породы западной части УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1958.
12. Тутковский И.П. Очерк послетретичных образований Владимир-Волынского и юго-западной части Ковельского уездов Волынской губернии // Ежегодник по геологии и минералогии России. – Варшава, 1901. – Т. 1. – Отд. 1.
13. Цись П.М. Геоморфологія УРСР. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1962. – 224 с.

THE LANDSCAPE LOCALITIES OF UKRAINIAN PART OF VOLYN UPLAND WITHIN THE WESTERN BUG BASIN

Yu. Karpets

*Ivan Franko National University of Lviv,
P. Doroshenko Str., 41, UA – 79000 Lviv, Ukraine*

Six localities are selected and described on Volyn upland within the Western Bug basin based on the expeditionary, literary and fund materials. Locality of loessless interrivers uplands was selected for the first time.

Key words: locality, landscape, Volin upland.

Стаття надійшла до редколегії 05.10.2006
Прийнята до друку 25.10.2006